DOMSTOLENS DOM
16. juli 1992 *

I sag C-293/89,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. White, Kommissionens Juridiske Tjeneste, bistået af rådgivende medlem af Symvoulio Epikratias (Grækenlands øverste forvaltningsdomstol) S. Karalis, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos R. Hayder, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Hellenske Republik ved advokat A. Ampariotou, ledende juridisk medarbejder i Udenrigsministeriets Særlige Juridiske Kontor for EF-spørgsmål, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Græske Ambassade, 117, Val Sainte-Croix,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om, at det fastslås, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-traktatens artikel 30 ved at forbyde import af oste, der lovligt er fremstillet og bragt i handelen i andre medlemsstater, og som under fremstillingen er blevet tilsat nitrat inden for de grænser, der på videnskabeligt plan internationalt er enighed om at anse for acceptable (50 mg pr. kg ost),

har

* Processprog: græsk.

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse og P. J. G. Kapteyn samt dommerne G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Diez de Velasco og M. Zuleeg,

generaladvokat: C. Gulmann
justitssekretær: fuldmægtig D. Triantafyllou,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 26. februar 1992, hvorunder Kommissionen var repræsenteret af X. Giataganas, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og Den Hellenske Republik af juridisk konsulent D. Raptis, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 8. april 1992,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 21. september 1989 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-traktatens artikel 30 ved at forbyde import af oste, der er blevet tilsat nitrat inden for de grænser, der på videnskabeligt plan internationalt er enighed om at anse for acceptable (50 mg pr. kg ost), selv om de pågældende produkter er blevet lovligt fremstillet og bragt i handelen i andre medlemsstater.

2 I nogle medlemsstater tilsætter man forskellige ostetyper nitrat under fremstillingen for at dræbe visse bakterier, der bevirker, at ostene på uønsket måde »puster«.

3 Afgørelse nr. 1100/1987 fra det græske »Direktorat for Kemiske Spørgsmål«, der fastsætter forskrifter vedrørende levnedsmidler, drikkevarer og almindelige forbrugsvarer (*Den Hellenske Republiks Statstidende*, serie B, nr. 788, af 31.12.1987), indeholder et forbud mod ved fremstilling af levnedsmidler at anvende kemiske tilsætningsstoffer og mod til forbrug at udbyde fødevarer, som indeholder sådanne tilsætningsstoffer, medmindre der foreligger en tilladelse fra nævnte direktorat. Dette har imidlertid ikke truffet nogen beslutninger i medfør af denne afgørelse, som tillader anvendelse af nitrat ved fremstilling af oste. Følgelig er det i Grækenland hverken tilladt ved fremstilling af ost at anvende nitrat eller at bringe oste indeholdende nitrat i handelen.

4 For så vidt angår fællesskabsretten er nitrat nævnt i afsnit II i listen over tilsætningsstoffer i bilaget til Rådets direktiv 64/54/EØF af 5. november 1963 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om konserveringsstoffer, som må anvendes i levnedsmidler (EFT 1963-1964, s. 92, herefter benævnt »direktivet«), som ændret ved Rådets direktiv 67/427/EØF af 27. juni 1967 om anvendelse af visse konserveringsstoffer til overfladebehandling af citrusfrugter samt om kontrolforanstaltninger til påvisning og til bestemmelse af konserveringsstoffer i og på citrusfrugter (EFT 1967, s. 154).

5 Opførelsen af nitrat på nævnte liste indebærer, at dette stof er et af de tilsætningsstoffer, hvis brug i levnedsmidler medlemsstaterne kan tillade, og at det tilkommer medlemsstaterne at fastsætte de nærmere vilkår for anvendelsen af det.

6 Hvad nærmere angår indholdet af de nationale bestemmelser, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

7 Kommissionens klagepunkt i sagen er, at Den Hellenske Republik forbyder import af oste fra andre medlemsstater, når disse indeholder nitrat. Kommissionen gør gældende, at import af levnedsmidler, som er fremstillet i en anden medlemsstat, og som indeholder et tilsætningsstof, der er opført på fællesskabslisten, skal tillades, når tilsætningsstoffet ikke udgør nogen fare for den offentlige sundhed og opfylder et reelt behov, navnlig af teknologisk art. Det fremgår af internationale forskningsresultater, at nitrat opfylder disse krav.

8 Det bemærkes, at det fremgår af Domstolens praksis, at en lovgivning, hvorefter en anvendelse af et tilsætningsstof forudsætter en tilladelse, er forenelig med fællesskabsretten, såfremt to betingelser er opfyldt (jf. dom af 10.12.1985, sag 247/84, Motte, Sml. s. 3887, præmis 25, af 6.5.1986, sag 304/84, Muller, Sml. s. 1511, præmis 26, og af 13.12.1990, sag C-42/90, Bellon, Sml. I, s. 4863, præmis 16 og 17).

9 For det første skal den pågældende ordning indeholde en procedure, hvorefter de erhvervsdrivende kan få opført det pågældende tilsætningsstof på den nationale liste over tilladte tilsætningsstoffer. Denne procedure skal være let tilgængelig og kunne afsluttes inden for en rimelig frist, og såfremt resultatet af proceduren bliver et afslag, skal dette kunne indbringes for domstolene.

10 For det andet kan vedkommende forvaltningsmyndighed kun afslå en ansøgning om at få opført et tilsætningsstof på den pågældende liste, såfremt stoffet ikke opfylder noget reelt behov, navnlig af teknologisk art, eller såfremt det udgør en fare for den offentlige sundhed.

11 Hvad nærmere angår begrebet teknologisk behov bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis (jf. dom af 12.3.1987 i den såkaldte »Reinheitsgebot-sag«, sag 178/84, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 1227, præmis 52), at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et behov for at anvende et tilsætningsstof, må bedømmes under hensyntagen til resultaterne af den internationale videnskabelige forskning og den vurdering heraf, som myndighederne i de øvrige medlemsstater har anlagt.

12 Det bemærkes endvidere, at den omstændighed, at et produkt kan fremstilles under anvendelse af et andet stof, ikke i sig selv udgør et bevis for, at et tilsætningsstof ikke opfylder et reelt behov. En sådan fortolkning af begrebet teknologisk behov kunne nemlig medføre en begunstigelse af nationale produktionsmetoder og dermed udgøre et middel til en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne (se dommen i »Reinheitsgebot-sagen«, jf. ovenfor, præmis 51, og dom af 4.6.1992, forenede sager C-13/91 og C-113/91, Debus, Sml. I, s. 3617, præmis 28).

13 Hvad angår beskyttelsen af den offentlige sundhed bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis (se herved dommen i Muller-sagen, jf. ovenfor, præmis 26, og dommen i Bellon-sagen, jf. ovenfor, præmis 17), at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en fare for sundheden som følge af anvendelsen af et tilsætningsstof, skal vurderes navnlig under hensyntagen til resultaterne af den internationale videnskabelige forskning, særlig den virksomhed, der udøves af Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler, og til kostvanerne i den pågældende medlemsstat.

14 Det følger af de ovenfor refererede domme, at en medlemsstat i et tilfælde som i denne sag kun kan antages at have tilsidesat de forpligtelser, der med hensyn til tilsætningsstoffer påhviler den i henhold til traktatens artikel 30 og 36, såfremt den har undladt at indføre en procedure, der opfylder de ovenfor i præmis 9 nævnte krav, eller såfremt dens myndigheder uden tilstrækkelig begrundelse har afslået en ansøgning om at få opført et stof på listen over tilladte tilsætningsstoffer.

15 Det bemærkes herved, at der ved den tidligere nævnte hellenske afgørelse med hensyn til tilsætningsstoffer er blevet indført en ordning, hvorefter der gælder et forbud, som kan ophæves ved en tilladelse, og at denne ordning også omfatter tilsætningsstoffer i levnedsmidler, der har oprindelse i medlemsstater, hvor de lovligt fremstilles og bringes i handelen.

16 Kommissionen har hverken gjort gældende, at den ved denne afgørelse indførte procedure strider mod fællesskabsretten, eller at de hellenske myndigheder på et tidspunkt forud for sagens anlæg har afslået en ansøgning fra en eller flere erhvervsdrivende om at få opført nitrat på listen over tilladte tilsætningsstoffer.

17 Der kan herefter ikke gives Kommissionen medhold i sagen.

Sagens omkostninger

18 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Kommissionen har tabt sagen og bør derfor dømmes til at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Sagsøgte frifindes.

2) Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Due Joliet Schockweiler Grévisse

Kapteyn Mancini Kakouris

Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Diez de Velasco Zuleeg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. juli 1992.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident